

TILVÆKST Grovfoder nr. 18, 24 juni 2024

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i foderroer
- **Regler og tilskud**
- Nye jordbundskort fra 1. august 2024

MARK

Aktuelt i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

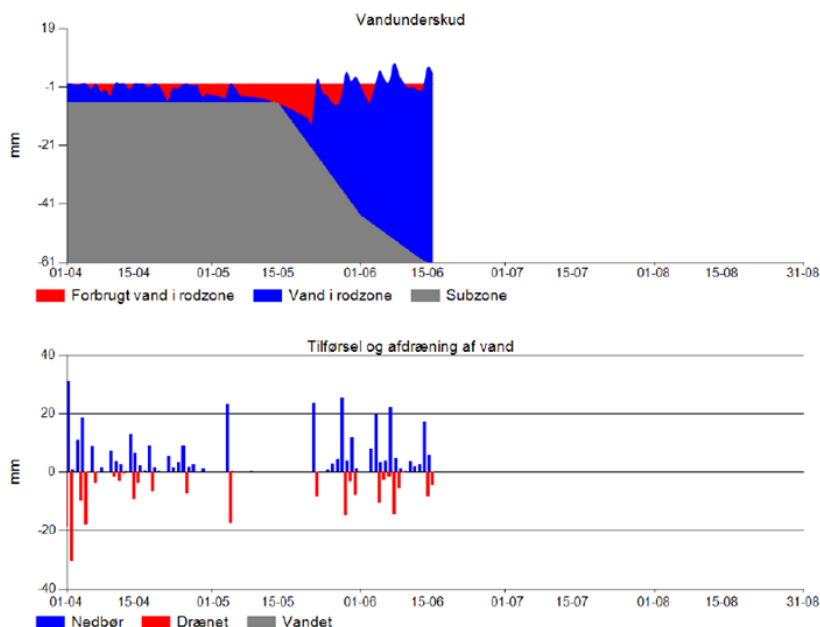
Efterhånden som roerne vokser til igennem juni måned, bliver det tid til den sidste tildeling af kvælstof, og sidst på måneden lige før rækkelukning skal den vigtige behandling med bor udføres.

Supplerende kvælstoftildeling eller eftergødsning

Hvor det er planlagt, er det snart på tide at få tildelt den sidste handelsgødning inden rækkelukning, ligesom den vigtige sprøjtning med bor også kan ske nu, hvor der er stor bladfylde. Pga. den rigelige nedbør vil der givetvis være udvasket kvælstof fra den tilførte gylle i pløjelaget – overvejelserne er der samme som beskrevet i TILVÆKST Grovfoder nr. 17 i artiklen "Tab af kvælstof i majsmarker...".

Ligesom i majsmarkerne har der heller ikke været nogen stor kvælstofoptagelse i roerne, og udvaskningen er sket som tab af nitrat fra handelsgødning og omdannet ammoniumkvælstof fra husdyrgødning. Sammenlignes der med situationen i foråret som omtalt i TILVÆKST Grovfoder nr. 10 var forventningen, at 50 pct. af den tildelte nitrat i handelsgødning og 25 pct. af den tilførte mængde ammonium i gylle ville være udvasket. I en gennemsnitlig mark med foderroer, som tildeles en stor mængde gylle (200 kg "effektiv N" pr. ha) svarer det til et tab af kvælstof i størrelsesordenen 35-40 kg ammonium-N fra gylle og 10-15 kg N fra handelsgødning; i alt ca. 50 kg N. Hvorvidt det beskriver situationen i dine marker er vanskeligt at sige, men der er uden tvivl udvasket kvælstof fra rodzonen – i særdeleshed, hvis husdyrgødningen er udbragt inden 1. maj, og du bør om muligt erstatte dette med en ekstra mængde kvælstof her i juni inden rækkelukning.

Til eftergødsning anvendes en NS-gødningstype – gerne NS 26 13/14/15 eller evt. NS 27 4. Gødningen spredes helst på tørre planter.

Figur 1 Afdræning af nedbør fra roemark. Roer fremspiret 12. maj. Som det ses, har nedbøren forårsaget en betydelig afdræning i perioden fra 23. maj til 15. juni. (Kilde: MarkOnline, SEGES)

Bor

Bormangel i foderroer kan dels resultere i mindre tilvækst og tørstoftab dels i hjerte- og tørforrådnelse, som giver et større lagertab. Roerne skal derfor ubetinget tildes bor. Har du ikke allerede tidligere tildelt bor med gødning eller evt. et middel til udsprøjtning, bør du gøre det nu inden rækkelukning, hvor afgrøden har en stor bladmasse. Normalt er det tilstrækkeligt at tilføre 450 g/ha bor ved rækkelukning. En eller to behandlinger tidligere i vækstsæsonen med en lille mængde bor eller et blandingsprodukt med flere næringsstoffer foruden bor er ikke tilstrækkelig til at sikre afgrødens forsyningsbehov med bor, og der bør udføres en supplerende behandling nu.

Særligt under tørre forhold er risikoen for bormangel stor, da jorden mange steder er forholdsvis løs. Risikoarealer er især:

- Let sandjord
- Løs jord
- Højt Rt for jordtypen
- Sandede pletter på lerjord
- Højt Rt for jordtypen
- Arealer, som ikke regelmæssigt har fået husdyrgødning

I tør jord med større iltspænding bliver jordens indhold af bor (og mangan) iltet, hvorved det ikke er muligt for planterne at optage det. Under sådanne forhold er bladgødsning – og vanding/nedbør – det, der kan afhjælpe mangelsituationen.

Borprodukterne til udsprøjtning kan være lidt vanskelige at håndtere i sprøjten, og du bør læse – og holde dig til – etikettens anvisning om blandingsrækkefølge og blandingspartnere, væskemængde, anvendelse af additiver til pH-kontrol m.v. for at undgå udfældninger.

Tabel 1 Vejledende dosis af borprodukter (Kilde: SEGES, Vejledning i planteværn 2023, side 132)

Produkt	Indhold af bor [g pr. l eller kg]	Dosering [kg eller l pr. ha]	Tilført mængde [g pr. ha]	Vejledende pris [kr. pr. ha]
Bor 150MEA	150	2,5	375	63
Solubor 21	215	5,0	1.075	125
Solubor DF	175	5,0	875	125
BioBor 150	150	3,0	450	42
Profi Bor 150	150	3,0	450	45

Traditionelt er de borholdige produkter ikke blandbare med andet end skadedyrsmidler, men aktuelt bør der heller

ikke være behov for andet. Tjek for skadedyr – særligt bede- og ferskenbladlus, inden du sprøjter med bor og tag Pirimor 500 WG eller evt. Lamdex med, hvis der er behov. Tjek etiketten på borproduktet for blandbarhed med insekticidet.

Skadedyr

I år har der været forholdsvis mange angreb af ådselbille-larver og bedefluer i roerne. En pyrethroidbehandling sammen med en tidligere ukrudtsbekæmpelse har dog bekæmpet ådselbillelarverne helt tilfredsstillende. Det er svært at time sprøjtningen, så der opnås en god bekæmpelse af bedefluelarverne, men det er sjældent, at angreb af bedefluens anden generation, som flyver i juli måned, betyder noget videre for afgrøden. Bedefluen bekæmpes normalt kun indtil roernes otte-bladstadium.

Billede 2 Bedefluens larve (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Billede 1 Bladminer forårsaget af bedefluens larve (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Indtil videre har jeg ikke set forekomst af bladlus i roerne, men i registreringsnettet er der på Lolland allerede registreret de første bedebbladlus; forekomst af skadedyr og sygdomme skønnes generelt at være 2-3 uger tidligere undervejs på Lolland end i Vest, Syd- og Midtjylland. Bedebbladlus angriber også hestebønner, og her kan de være lettere at finde. Skadedyrene trives ikke i fugtigt vejr, vi har haft i de seneste tre-fire ugers tid, men ved udsigt til mere varmt og solrigt vejr, må vi forvente at forekomsten af bladlus vil øges. I roer findes bedebbladlusene i hjerteskkudet og på bladundersider. Bekæmpelsestærskelen er mere end 50 procent planter med begyndende kolonidannelse. En koloni består af minimum 10 bladlus. Bekæmpelse af bedebbladlus (og ferskenbladlus) skal ske med Pirimor 500 WG eller Teppeki; begge midler i fuld dosis.

Tabel 2 Bekæmpelse af bede- og ferskenbladlus i foderroer

Middel	Dosis [kg/ha]	Pris [Kr./ha]	Bemærkninger
Pirimor 500 WG	0,28	255	Max. én behandling pr. sæson
Teppeki	0,14	179	Max. én behandling pr. sæson

Hen mod rækkelukning, når bladmassen er stor, skal der anvendes en stor væskemængde for at opnå en tilstrækkelig god dækning på bladene. Der anbefales langsom kørsel og mindst 300 L væske pr. ha. Ved behandling med Pirimor 500 WG kan den ønskede dampvirkning bedst opnås, når der behandles om morgenen på en dag, der fortsætter med stille vejr og stigende lune temperaturer.

Multi-crowning

Måske har du også set flere roeplanter i dine marker, som sætter usædvanligt mange blade (se billede 3 og 4)? Fænomenet kaldes "multi-crowning", og det skyldes, at skadedyr, måske især trips, har beskadiget plantens hjerteskkud

ved at suge eller gnave på planten i de helt tidlige vækststadier. Skaderne på planten betyder, at den normale hormonale styring af bladdannelsen, den apikale dominans, forstyrres, så planten bliver ved med at danne nye blade. Dette er uønsket, da det koster megen energi for planten, hvorved tørstofindlejringen i roden nedsættes. Skaderne er desværre permanente. Trips angives at kunne skade roerne indtil 4-6 bladsstadiet. Bekæmpelse anbefales ved mere end 50 pct. angrebne planter. Skaderne er givetvis værst ved helt tidlige angreb.

Billede 3 Roeplanten til højre er ramt af multi-crowning (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Billede 4 Nærbillede af roeplante med multi-crowning (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Ligesom med andre skadedyr ser vi betydeligt kraftigere angreb af trips siden udfasning af den meget effektive Gaucho-bejdse; jeg så ingen tilfælde af multi-crowning, dengang vi anvendte Gaucho-bejdse. I år ser det ud til at være voldsomme angreb i nogle marker, sikkert ligesom med fritfluer i majs, forårsaget af sammenfaldet af sen såning og varmt, tørt vejr omkring fremspiring.

Det er usikkert, om – og i givet fald – hvornår trips-angreb over skadestærsklen finder sted. Skal vi opnå en sikker bekæmpelse, er vi nødt til at behandle på registrerede angreb, da der ikke er nogen varslings. Bekæmpelse før roernes 1-2 bladsstadium vil give et dårligt resultat pga., at Lamdex er et kontaktmiddel, som skal "smøres ud" på planten.

REGLER OG TILSKUD

Nye jordbundskort fra 1. august 2024

Af Kilde: Landbrugsstyrelsen. Redigeret af planterådgiver Thomas Harbo

Der kommer nye jordbundstypekort fra 1. august 2024. De kan få betydning for din kvælstofkvote m.v.

Nye jordbundstypekort fra gødningsåret 2024/2025

Landbrugsstyrelsen har netop sendt en ny bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation i høring. Baggrunden er, at Aarhus Universitet vha. nye digitale værktøjer og inddragelse af nye datavariabler samt tusindvis af jordprøver (teksturanalyser) har udarbejdet nye jordbundstypekort. De nye kort har en opløsning på 10 x 10 meter mod tidligere 30,4 x 30,4 meter.

Med de nye jordbundskort omklassificeres jordbundstypen for en stor del af landets arealer, og mange arealer bliver klassificeret med et højere lerindhold end tidligere.

Hvad betyder det

Jordbundstypekortet har betydning for regler under flere af Landbrugsstyrelsens områder. Det nye kort vil derfor have betydning for den kvælstofnorm, der gælder for dine marker, og det kan have betydning for, hvornår du må udbringe

husdyrgødning og andre typer organisk gødning samt jordbearbejde.

Den nye bekendtgørelse er hovedsageligt en videreførelse af de allerede eksisterende regler, herunder videreføres også de gældende regler om fravigelse fra jordbundstypen (udfordringsretten). Den nye bekendtgørelse rummer således alene en faglig opdatering af kortgrundlaget.

Kortet har også betydning for reglerne under GLM 2 (pløjeforbud og reduceret kvælstofnorm for jordtyper med mere end 6 pct. kulstof), 5 (pløjeforbud i vinterperioden, hvor der er risiko for jorderosion) og 6 (krav om jorddække).

Du kan allerede se de nye jordbundstypekort i IMK (Landbrugsstyrelsens Internet Markkort) under temaet "Jordbunds- og terrænforhold). Du kan også se kortene her i en pdf-version